

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 26. janvārī

Nodokļu datu apmaiņas nepilnības Eiropas Savienībā var veicināt nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas

Saskaņā ar jauno īpašo ziņojumu, ko šodien publicēja Eiropas Revīzijas palāta (ERP), nodokļu informācijas apmaiņa starp ES dalībvalstīm joprojām nav pietiekama, lai nodrošinātu taisnīgu un efektīvu nodokļu uzlikšanu visā vienotajā tirgū. Problēmas ir saistītas ne tikai ar ES tiesisko regulējumu, bet arī ar tā īstenošanu un uzraudzību. Konkrēti, revidenti konstatēja, ka bieži vien informācijas apmaiņas kvalitāte ir nepilnīga vai arī informācijas apmaiņa netiek pietiekami izmantota.

Aizvien pieaugošais pārrobežu darījumu skaits apgrūtina dalībvalstu iespējas pareizi aprēķināt maksājamus nodokļus un veicina izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu. Tiek lēsts, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanas dēļ vien ES ik gadu zaudē 50–70 miljardus EUR, sasniedzot aptuveni 190 miljardus EUR, ja iekļauj īpašos nodokļu režīmus un nodokļu neefektīvu iekasēšanu. Tādēļ dalībvalstīm ir būtiski sadarboties, lai nodrošinātu, ka nodokļi tiek iekasēti pilnībā un tur, kur tie ir jāmaksā.

*“Nodokļu taisnīgumam ir izšķiroša nozīme ES ekonomikā: tas palielina noteiktību nodokļu maksātājiem, sekmē investīcijas un stimulē konkurenci un inovāciju,” sacīja par šo ziņojumu atbildīgā Eiropas Revīzijas palātas locekle **Ildikó Gáll-Pelcz**. “Pēdējos gados īstenotās iniciatīvas ir nodrošinājušas pārvaldes iestādēm vēl nebijušu piekļuvi nodokļu datiem. Tomēr informācijas apmaiņa vēl ir jāizmanto daudz vairāk, lai sistēmas potenciāls pilnībā varētu izpausties.”*

Tiesiskais regulējums, ko Eiropas Komisija ir izveidojusi nodokļu informācijas apmaiņai, ir pārredzams un loģisks. Tomēr tam piemīt vairāki trūkumi, brīdina revidenti. Pirmkārt, tas joprojām ir nepilnīgs attiecībā uz to ceļoņu novēršanu, kuri pieļauj nodokļu apiešanu un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas. Piemēram, ne tikai uz kriptovalūtām, bet arī uz citiem ienākumu veidiem, neattiecas obligāta ziņošana, tādējādi tie lielā mērā netiek aplikti ar nodokli.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Otrkārt, dalībvalstīm sniegtais atbalsts nav pietiekams. It īpaši Komisija reti risina jautājumu par sliktu datu kvalitāti un neizvērtē, cik efektīvas un atturošas ir sankcijas par neatbilstību.

Visbeidzot, Komisijai būtu jāsniedz vairāk norādījumu, lai palīdzētu dalībvalstīm, it īpaši datu analīzes un izmantošanas jomā.

Kaut gan ir būtiski nodrošināt nodokļu iestādēm labāku priekšstatu par jomām, kurās visvairāk notiek nodokļu apiešana un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, lai tās varētu veikt pienācīgus koriģējošus pasākumus, nav tāda ES līmeņa satvara, kas ļautu uzraudzīt sistēmas sasniegumus. Revidenti uzsver, ka faktiski visā Eiropas Savienībā nav vienota snieguma rādītāju kopuma, ar ko mērīt, cik efektīva ir nodokļu informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm.

Nodokļu informācijas apmaiņas sistēma var darboties labi, ja dati ir precīzi, pilnīgi un savlaicīgi koplietojami. Diemžēl tas ne vienmēr tā ir, kritiski spriež revidenti. Turklāt informācija, ar kuru apmainās, parasti netiek pietiekami izmantota, tāpēc rodas nodokļu iztrūkums. Tomēr revidenti konstatēja, ka informācijas apmaiņa pēc pieprasījuma, kā arī spontāna apmaiņa ir efektīva. Tāpat ir pierādījies, ka efektīvs instruments, ar kuru novērtēt nodokļu uzlikšanu pārrobežu darījumiem, ir divu vai vairāku dalībvalstu vienlaicīgi veiktas pārbaudes attiecībā uz tiem nodokļu maksātājiem, par kuriem tām ir kopēja vai papildinoša interese.

Vispārīga informācija

Nodokļu iekasēšana ir katras dalībvalsts pienākums. Tomēr ES ir svarīga loma – tā palīdz dalībvalstīm apkarot nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Eiropas Komisija kopā ar dalībvalstīm strādā pie tā, lai palielinātu ES valstu nodokļu sistēmu pārredzamību, pārskatatbildību un efektivitāti. Šim nolūkam ir ieviesta sistēma, ar kuras starpniecību dalībvalstis apmainās ar nodokļu un finanšu pārskatu informāciju. Saskaņā ar ESAO standartiem ES nodokļu iestādes ir arī vienojušās ciešāk sadarboties ne vien pareizā nodokļu uzlikšanas noteikumu piemērošanā, bet arī cīņā pret nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

2011. gada Direktīva par administratīvo sadarbību ir ES tiesību aktu pamatelements saistībā ar administratīvo sadarbību tiešo nodokļu uzlikšanā. Pēdējos gados tā ir vairākkārt grozīta, lai paplašinātu tās darbības jomu.

Revīzija notika piecās dalībvalstīs: Kiprā, Itālijā, Nīderlandē, Polijā un Spānijā.

Īpašais ziņojums Nr. 03/2021 “Nodokļu informācijas apmaiņa Eiropas Savienībā: stabils pamats, nepilnības īstenošanā” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek īstenota.

Saistībā ar šo ziņojumu preses pārstāvjus lūdzam sazināties ar

Vincent Bourgeois – E-pasts: vincent.bourgeois@eca.europa.eu

Tālr.: (+352) 4398 47 502 / Mob. tālr.: (+352) 691 551 502